

Vice-Eersteminister en
Minister van Werk, Economie en
Consumenten, belast met
Buitenlandse Handel

Vice-Premier Ministre et
Ministre de l'Emploi, de l'Economie et
des Consommateurs, chargé du
Commerce Extérieur

PERSMEDEDELING DOOR KRIS PEETERS
Vice-Eersteminister en
Minister van Werk, Economie en Consumenten,
belast met Buitenlandse Handel

Dinsdag 27 november 2018

Kris Peeters lanceert campagne tegen vrienschapsfraude

Vice-eersteminister en minister van consumenten Kris Peeters lanceert een campagne tegen 'vrienschapsfraude'. Daarbij proberen fraudeurs een vertrouwensband op te bouwen met een slachtoffer om diens geld afhandig te maken.

Kris Peeters: "Dit jaar kregen we al 382 meldingen binnen van vrienschapsfraude, maar we verwachten dat er ongeveer 10.000 gevallen zijn. Veel slachtoffers doen namelijk geen melding. De slachtoffers die aangifte deden, hadden in totaal bijna 4 miljoen euro verloren. Het blijkt zeer moeilijk te zijn om de daders te vervolgen of geld terug te vorderen. Vaak opereren ze vanuit het buitenland en ze doen er alles aan om hun echte identiteit te verbergen. Daarom zetten we in op sensibilisering. We leggen met deze campagne uit hoe mensen signalen van vrienschapsfraude kunnen herkennen en wat ze best doen in dat geval. We willen zoveel mogelijk nieuwe slachtoffers van vrienschapsfraude vermijden."

Vrienschapsfraude kan verschillende vormen aannemen, maar het principe blijft hetzelfde. Oplichters proberen het vertrouwen te winnen van wie op zoek is naar een partner, vriend of luisterend oor via internet. Eenmaal ze je vertrouwen hebben, proberen ze geld afhandig te maken.

Oplichters zoeken hun potentiële slachtoffers vaak via datingsites en -applicaties zoals Tinder, maar ze gebruiken ook e-mail, chat of sociale media zoals Facebook om in contact met te komen met slachtoffers. Daarbij maken ze steevast gebruik van een vals profiel. Dat kan een fictieve naam zijn, maar evengoed een gestolen identiteit van een werkelijk persoon. Hun eerste streefdoel: een vertrouwensband met je opbouwen.

Methode	%
via sociale media (bv. Facebook)	34,8%
via een datingsite (ook Tinder)	34,5%
via e-mail	14,3%
Op een andere manier	8,5%
via chat	7,9%
Totaal	100%

Figure 1 Hoe werden slachtoffers gecontacteerd? (cijfers 22 februari 2016 tem 5 augustus 2018)

Eenmaal het vertrouwen is opgebouwd, proberen de oplichters geld afhandig te maken. De oplichters vertellen dat ze geld nodig hebben om naar België te komen, een ziek familielid te verzorgen of een onderneming op te starten.

Dit jaar ontving het Meldpunt al 382 meldingen over vriendschapsfraude. Het werkelijke aantal ligt veel hoger, want uit onderzoek blijkt dat slechts 4% van de fraudegevallen wordt gemeld. In 210 van de geregistreerde gevallen, werden de slachtoffer geld afhandig gemaakt. In de meeste gevallen ging het om bedragen tot 5.000 euro, maar in één geval ging het om maar liefst 500.000 euro. In totaal bedroeg de gemelde financiële schade 3.950.637 euro.

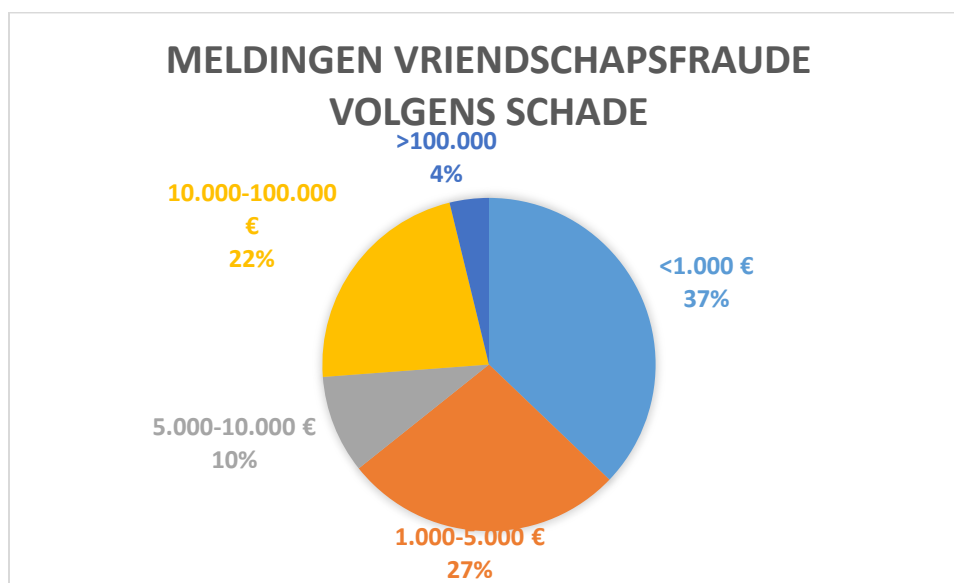

Figure 2 Gemelde financiële schade

Er bestaat geen eenduidig profiel van de slachtoffers. Het gaat zowel om mannen als vrouwen en om jongeren en ouderen.

Het is in de praktijk zeer moeilijk om vriendschapsfraudeurs te berechten en om verloren geld terug te vorderen. Vriendschapsfraudeurs opereren vaak uit andere landen en doen er alles aan om hun echte identiteit te verbergen. Daarom wordt in de eerste plaats ingezet op sensibilisering. De campagne tegen vriendschapsfraude die vandaag van start gaat, loopt via radio, sociale media en via de website www.temooiomwaartezijn.be. Mensen vinden op de website informatie over hoe ze vriendschapsfraude kunnen herkennen, hoe ze zich kunnen beschermen en wat ze kunnen doen als ze slachtoffer worden van vriendschapsfraude. De website bevat ook getuigenissen van slachtoffers.

De campagne is het laatste van een drieluik van campagnes tegen online fraude. Een eerste luik ging over fraude met cryptomunten, het tweede luik ging over beleggingsfraude.

Hoe kan je vriendschapsfraude herkennen?

- De persoon zal vaak eerst proberen om een vertrouwensband met je op te bouwen.
- Vervolgens zal hij/zij inspelen op je emoties en je om geld vragen (bijvoorbeeld om een vliegtuigticket te betalen om je te komen bezoeken of een voorschot om de medische kosten te dekken van een ziek familielid).
- Als je wil afspreken om elkaar te zien, houdt hij/zij altijd de boot af. Er is altijd wel een excuus (procedurekosten, ziek familielid, “onverwachte problemen”, ...).
- Je zal merken: al deze problemen/hindernissen zouden opgelost kunnen worden met geld. Het kan daarbij gaan om een betaling via overschrijving, cheque, kredietkaart of een transfer van cash of virtueel geld.
- Let op het taalgebruik van je nieuwe vriend of geliefde. Vaak beweren oplichters dat ze Belg zijn en dat hun moedertaal Nederlands of Frans is. Toch maken ze regelmatig fouten die een moedertaalspreker niet zou maken. Controleer je een profiel, ga dan standaard uit van het principe: als het er allemaal te mooi uitziet om waar te zijn, dan is het dat waarschijnlijk ook.

Zo bescherm je jezelf

1. Ga de echtheid van een profiel altijd na.

Wees voorzichtig als je online iemand leert kennen of wenst te leren kennen. Vertrouw niet blindelings op (te) mooie profielen van mensen die toenadering zoeken via datingsites of datingapplicaties of die je vriendschaps- of volgverzoeken versturen via sociale media. Vaak zijn die profielen fake. Vraag voldoende info aan je nieuwe vriend(in) of geliefde.

2. Vertrouw niet zomaar iedereen.

Praten kan uiteraard geen kwaad, maar breng jezelf en je identiteit niet in gevaar door mensen te snel te vertrouwen. Persoonlijke informatie houd je best voor jezelf.

3. Wees op je hoede voor ‘zielige’ verhalen.

Je zogezegde geliefde of vriend(in) zal al snel op je gemoed beginnen werken. Blijf kritisch wanneer hij/zij de emotionele toer opgaat en je probeert te overtuigen om geld te bezorgen. Vraag je af waarom jij degene bent aan wie financiële steun gevraagd wordt in plaats van een familielid, vriend of werkgever.

4. Houd je portemonnee absoluut dicht.

Besef dat het eigenlijk om een wildvreemde gaat, iemand die je nooit in het echt hebt ontmoet. Ook al gaan er emoties mee gepaard en word je onder druk gezet, toch maak je best nooit geld over. Want dat ben je sowieso kwijt. Als iemand je te mooi lijkt om waar te zijn, is hij/zij dat meestal ook.

Wat doen als je slachtoffer bent van vriendschapsfraude?

- Verbreek onmiddellijk alle banden. Reageer niet op berichten, e-mails, telefonische oproepen, ... Elke vorm van verder contact zal je enkel leed berokkenen.
- Noteer alle informatie die je voorhanden hebt zoals de naam van het profiel, het telefoonnummer of de alias op de datingsite.
- Meld je verhaal op meldpunt.belgie.be (optie “vriendschapsfraude”) en voorkom zo dat anderen in dezelfde val trappen.
- Het is van het grootste belang dat je erover spreekt met familie, vrienden en kennissen. Je bent echt niet de enige die op deze manier werd opgelicht. Door erover te praten help je niet alleen jezelf, maar kan kun je ook verhinderen dat andere mensen het slachtoffer worden van dezelfde frauduleuze praktijken.
- Heb je de gegevens van je kredietkaart doorgegeven? Contacteer dan meteen Card Stop (070 344 344).

Als je betaald hebt, contacteer je best zo snel mogelijk de betrokken banken en in de eerste plaats je eigen bank. Jouw bank zal aan de bank van het rekeningnummer van de oplichters vragen om het geld terug te storten. Die bank zal de overschrijving ook trachten te blokkeren of zal de rekening blokkeren zodat de oplichters geen geld meer kunnen afhalen. Wordt de fraude echter te laat ontdekt en werd het bedrag al afgehaald door de oplichters of overgeschreven naar een buitenlandse rekening, dan kan kun je het geld niet meer recupereren via de bank.
